

De Zundertse blauwen

In de afgelopen twee nummers van *Zeldzaam Huisdier* is een afbeelding gepubliceerd van de Zundertse blauwen. Bij de afbeelding kunnen de nodige kanttekeningen worden geplaatst omdat het Zunderts hoen vermoedelijk nooit in de afgebeelde kleur heeft bestaan.

In het meinummer van *Zeldzaam Huisdier* gaat de redacteur van het blad René Zanderink uitvoerig in op het tot stand komen van de door Cornelis van Gink geschilderde aquarellen van 24 hoenderrassen tijdens zijn onderduikperiode tijdens de Tweede Wereldoorlog op het Instituut voor Pluimveeonderzoek. René Zanderink vraagt zich af of Van Gink ooit een artikel over het Zunderts hoen heeft geschreven. Voor zover ik kan nagaan niet. Het ras was vermoedelijk al uitgestorven of stond op het punt van uitsterven op het moment dat Van Gink werd geboren. Bovendien ontbreekt een rasbeschrijving. Om te beginnen de naam. Het waren geen Zundertse hoenders in de blauwe kleur maar een streekras met de naam Zundertse blauwen, met vermoedelijk een koekoekkleurig of roodblauw veerpakket. Dat men over blauwen sprak is niet zo verwonderlijk. Denk maar aan de oorspronkelijke naam van het Noord-Hollands hoen, namelijk Noord-Hollandse blauwen ook een koekoekkleurig dier.

De naam van dit ras is vermeld in het door Houwink geschreven, maar nooit gepubliceerde boek 'De geschiedenis van de Nederlandse hoenderrassen' (in 1940 afgerond).

In 1888 maakt Houwink een tweede reis door Nederland om te zien welke landhoenderrassen er nog voorkwamen. Deze keer kwam hij ook in Limburg en Noord-

Brabant. Hierbij bracht hij een bezoek aan Jhr. de Jonge van Zwijnsbergen, kasteel Helvoirt bij Den Bosch. Volgens de jonkheer waren er in 1850 de volgende rassen in Noord-Brabant:

- Kuiksche patrijzen (patrijskleurig);
- Maaslandsche grijzen (zilverpatrijs);
- Peellandsche zilvers (zilverpellen);
- Peellandsche gouden (goudpellen);
- Helmondsche zwarten: Kempensche gelen (goudpel, licht);
- Chaamsche pellen (goudpel);
- Zundertsche blauwen (roodblauw of koekoek);
- Brakelsche pellen (donker gepeld).

Toen Houwink zijn aantekeningen over deze reis naliep, die hij in 1935 bij toeval terugvond, merkte hij dat van al deze rassen in 1888 nog slechts enkele zuivere tomen aanwezig waren, namelijk:

Gennep: Kuiksche patrijzen: 3 tomen; Helvoirt: Maaslandsche grijzen: 1 toom; Valkenswaard: Peellandsche zilvers: 1 toom; Peellandsche gouden: 2 tomen; Asten: Helmondsche zwarten: 4 tomen; Riel: Kempensche gelen (goudpel): 20 tomen; Chaam: Chaamsche pellen: honderden tomen; Breda: Zundertse blauwen: 4 tomen (rood-koekoek-blauw); Breda: Brakelsche pellen (donker): veel tomen.

In zijn boek *De Hoenderrassen*, deel 1, 1909, pagina 146, noemt hij de Nederlandse rassen die toen in Nederland voorkwamen. Hierbij kwamen de Zundertse blau-



Friese hoender blauw

wen al niet meer voor. Wel vermeldde hij: 'Als niet raszuiver of niet erkend worden genoemd: het Chaamsche Hoen (normaal ras), het Domburgsche Hoen (abnormaal ras).'

We moeten ervan uitgaan dat Van Gink een afbeelding heeft gemaakt van een ras dat hij nooit had gezien en waarvan geen beschrijving bestond. Gezien de naam is het niet verwonderlijk dat hij blauwgekleurde dieren heeft geschetst.

Sommige mensen veronderstellen zelfs dat het blauwe Friese hoenders zijn. Dit is niet het geval. De dieren op de aquarel van de blauwe Friese hoenders lijken qua vorm verdacht veel op de Zundertse hoenders, maar de achtergrond verschilt volledig. Bij de Friese hoenders een open landschap, bij de Zundertse hoenders een typisch Brabantse boerderij. ●